

DEMOKRACIJA

Leto III. - Štev. 47

Trst - Gorica 19. novembra 1954

Izhaja vsak petek

Prosta cona najboljša rešitev

Rimski gospodarski časopis "Il Globo" je ta mesec objavil obširen članek o gospodarskih razmerah v Trstu. Pri tem je njegov avtor popolnoma pravilno ugotovil, da si niti tržaški ekonomisti, niti tržaški praktični gospodarstveniki niso edini v načrtih, ki se čujejo bodočnosti našega mesta.

V glavnem gre za dve stremiljenji.

Prvo pravijo, da je preteklost preteklost. Zato bi po njihovem Trst moral postati predvsem industrijsko mesto. Pri tem se sklicujejo na primere ostalih evropskih pristanišč, ki so morala vsa poiskati v industrializaciji ključ za rešitev vprašanja zaposlitve svojega prebivalstva. Sodobna sredstva za obveščanje in sodobna organizacija preračuna so namreč omogočila neposreden stik med prekomorskimi dobavitelji, oziroma odjemalci na eni in celinski kupci oziroma proizvajalci na drugi strani. Trgovska posredovalna vloga velikih pomorskih središč naj bi bila v zatonu. Pristaniška postajajo tranzitne točke, nekake prekladalne postaje in niso več trgovska središča.

Ne more se oporekati vsako vrednost statistikam, ki jih zagovorniki tega mnenja navajajo v svoj prilogi. Toda upoštevati je treba poseben položaj vsakega pristanišča. Trst ni Marseille ali Hamburg. Naše mesto nima za seboj ne bogate Rhonske doline, niti nima takšnega nacionalnega zaledja, kakršnega predstavlja za Hamburg severozahodna Nemčija. Leži v svetovnem rokavu, stisnjeno v ozkem pasu med morjem in mejo. Kdo bi investiral velike kapitalne na tako izpostavljeni točki? Brez velikih kapitalov pa ni sodobne industrije. Poleg tega bi tukajšnja industrija morala voziti gotove izdelke z meje države v njeno središče, kjer so glavna tržišča. Kako naj bi uspešno tekmovala s podjetji, ki so na teh tržiščih doma? Strateški in gospodarsko-tehnični pogoji torej kažejo, da industrializacija ne more biti glavno in ne samo pomožno sredstvo za rešitev tržaških gospodarskih problemov. Industrializacija v današnjem Trstu bi bila vedno več ali manj prisliljena, sad izjemnih ugodnosti, katere bi ji morali nuditi. Brez njih bi odgovarjala, tako kot so zaprla svoja vrata že mnoga podjetja v trenutku, ko so izpraznila zadnje obroke širokogrudnih kreditov Marshallovega načrta.

Zato se nam zdi, da je veliko pravilnejša zamisel tistih krogov, med katerimi so zastopani tako znanstveniki, kakor tudi praktični gospodarstveniki, tokrat trgovci, ki pravijo, da je treba gospodarsko bodočnost Trsta graditi predvsem na trgovskem in blagovnem prometu. Trst mora po njihovem mnenju zopet pritegniti večino prekomorskega prometa svojega naravnega zaledja, ne glede na to, da je to zaledje danes razdeljeno na celo vrsto držav. To je glavno, industrializacija pa dodatno popršiše tržaške gospodarske dejavnosti. Za uresničitev te zamisli niso po mnenju njenih zagovornikov potrebne ne velike, ne tvegane investicije. Za začetek bi zadostovala primerne modernizacije nekaterih pristaniških naprav in uvedba nekaterih novih pomorskih linij. Težišče vse akcije pa bi moralo biti v ustvaritvi takšnih trgovsko-prometnih pogojev, v katerih bi se vsi morebitni tuji interesi za promet skozi naše pristanišče, za nakup ali prodajo blaga v našem mestu počutili na naših tleh še veliko bolj svobodni kot doma. To bi se pa doseglo z uzakonitvijo režima proste cone, pritegnitvijo zastopnikov nekaterih zalednih držav v upravo naše luke in pocenitvijo železniških vozarin na progah, ki vežejo naše mesto z zaledjem. Prosta cona je pri tem glavno trgovsko-tehnično sredstvo za povečanje privlačnosti in konkurenčnosti našega pristanišča.

Stvar je kaj lahko izpeljiva. Carinska meja, ki bi jo morale v tem primeru čuvati italijanske straže, bi bila krajša od meje današnje proste luke (Punto franco). Na njej sta samo dva cestna in en železniški prehod. Nadzorstvo bi torej zahtevalo manj osebja kot prosta luka. V mestu samem bi se življenje neprimerno pocenilo. To bi vplivalo tudi na cene tržaških pristaniških uslug, ki bi bile lahko nižje kot so danes. Poleg tega takšna prosta cona za Italijo ne bi bila nič novega, saj jo je v preteklosti že imela v Zadru, trenutno jo ima ob švicarski meji in predvideva je za Dolino Aosta.

(Nadaljevanje na 2. strani)

SOVJETSKA OFENZIVA

Kremelj skuša z meglenimi obljubami preprečiti okrepitev Zahoda

Kot strela z jasnega neba je udarila 13. novembra v svet novica, da je sovjetska vlada poslala 28 evropskim državam noto, v kateri predlaga, da bi za 29. novembra sklicali v Moskvo ali Pariz konferenco, na kateri bi razpravljali o evropski varnosti. To se je zgodilo v trenutku, ko so v glavnih prestolnicah ob obeh obalah Atlantskega oceana še razpravljali o odgovoru, katerega naj bi dali na sovjetski predlog z dne 23. oktobra, s katerim je Kremelj predlagal sklicanje sestanka štirih velikih. Dodajmo k temu še izredno opogumljajoče izjave Malenkova in njegovih tovarišev na slavnostnem sprejemu ob obletnici Oktobrske revolucije in ostala dejstva, na katera smo opozorili že pred tednom dni, pa vidimo, da se je Sovjetom naenkrat začelo presneto muditi. Velike izjave, predlogi, namigovanja in obljube letijo že tako hitro druga za drugo, da res lahko govorimo o pravi diplomatski ofenzivi.

Na videz je ta ofenziva proglasila za svoj cilj ohranitev miru. Toda ali je to tudi njen iskren namen? Okoliščine, v katerih so sovjetski diplomati podvzemajo, so namreč preveč podobne tistim, ko so 24. julija in 4. avgusta s podobnimi manevri uspeli preprečiti ustanovitve Evropske obrambne skupnosti. Tudi zdaj so prišli s svojimi predlogi na dan v trenutku, ko naltava Adenauer zaradi predvidene začasne ureditve Posarskega vprašanja na precejšnje težave v domovini in ko se Mendès France, ki je podstavil nogo Evropski obrambni skupnosti, mudi v Združenih državah, katere bo morda skušal pregovoriti, naj bi vendar ne razbile vseh mostov za sporazum s Sovjetsko zvezo. Obenem je Sovjetom tudi dobro znano, da se del zahodnoevropskih poslanskih zborov pripravlja, da bi je konec tega meseca začele razpravljati o ratifikaciji pariških sporazumov, ki predvidevajo oborožitev Zahodne Nemčije in njeno vključitev v bruseljsko pogodbo in Atlantski pakt. Če hočejo torej vplivati na odločitve, ki dozorjajo, so izbrali kar ugoden trenutek.

Sovjetski cilj ni namreč mir kot tak, temveč predvsem preprečenje okrepitev Zahoda. To so v svoji noti, s katero predlagajo sklicanje konferencie 23 držav, tudi zasnovo povedali. V njej namreč pravijo, da bi ratifikacija pariških dogovorov zelo otežila rešitev vseh evropskih vprašanj, med njimi tudi vprašanja nemške združitve, sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo in vzpostavitve enotne Nemčije. S tem skušajo igrati na občutnosti na francosko, ki se boji nemške oborožitve in na nemško, ki reagira na besedo združitve. Pri tem Kremelj podčrtava, da je

o svojih namelih obljubah tudi Češkoslovaško in Poljsko, ki sta izjavili da soglašata z njegovo akcijo. Svojo pomirljivost kažejo Sovjeti tudi s tem, da predlagajo, da bi morali na konferenci sodelovati celo dve državi, ki s Sovjetsko zvezo nista v diplomatskih stikih, t.j. Španija in Portugalska.

Prva reakcija na sovjetsko noto v zahodnih prestolnicah je bila prej negativna kot pozitivna. Tudi najbolj idealni diplomati le začemljajo spoznavati, da bodo izgleli za mir toliko večji, čim močnejša in trdnjša bo Zahodna Evropa. Doslej se je namreč še vedno pokazalo, da so se sovjetske mirovne ponudbe in izjave naravnost sumljivo množile, ko je bila Zahodna Evropa na tem, da se dejansko poveže, medtem ko so Sovjeti neumljeno gajali pogodbe in vključevali nove države v svojo interesno sfero v trenutkih, ko je bila Evropa slaba in razdvojena.

Razumništvo v senci

Ob strani kongresa britanske konservativne stranke v Blackpoolu so zborovali tudi mladi konservativni razumniki pod okriljem organizacije »Conservative Political Centre«. Tisk temu zborovanju ni posvečal posebne pozornosti.

Sir David Eccles, minister za javna dela, je na zborovanju razpravljal o razumništvu, o sloju izobraženega meščanstva, o zdravnikih, profesorjih, duhovnikih, učiteljih

in zasebnih uradnikih. Govoril je o sloju, katerega koristi ne zastopajo niti sindikati, niti borzni mešetariji. Označil je zavarovanje obstoja tega sloja kot morda najnujnejše vprašanje današnje britanske vlade v prihodnjem letu. Ministrske besede niso našle posebnega odmeva v britanski javnosti. Tudi konservativna stranka usmerja namreč svoje poglede prvenstveno na delavski sloj in ne na razumništvo. Delavstvo postavlja množice volivcev, razumništvo pa šteje v tekmi za oblast le malo ali nič. In vendar tiči prav tu velika nevarnost. V zadnjih desetih letih je Anglija preživela pravo socialno revolucijo, katere koristniki so bili delavci.

V Angliji je cela vrsta rudarjev, ki zasluži na leto po 900.000 do 1.200.000 lir. Poleg tega jim podjetja nudijo brezplačna stanovanja, podpore za študiranje otrok in brezplačna kosila. Učitelji praktično nikoli ne doseže letnih 900.000 lir, proforska plača se ustavi pri 1.000.000 lir na leto. O kakih stanovanjskih in študijskih podporah sploh ni govora. Oblasti pa pričakujejo od vzgojiteljev, da si nabavljajo knjige in revije, zahajajo na koncerte in se povrh še dostojno oblačijo.

Položaj je danes enak ali podobno v vseh zahodnoevropskih državah posebno očiten pa je v Veliki Britaniji. Britanska konservativna stranka stremi za državno ureditvijo v kateri bi vladala blaginja za vse sloje.

Izid volitev v Val d'Aosta

Ena izmed petih italijanskih pokrajin, za katere predvideva italijanska ustava avtonomno ureditev, je Val d'Aosta. V primerjavi s pokrajino Furlanija-Juljska Benečija, kateri so bile z ustavo prav tako obljubljene določene pravice in samostojnost, ima Val d'Aosta to prednost, da je že leta 1948 dobila svoj statut ter je tako stopila v življenje. Ker živi v pokrajini močna francoska manjšina, predpisuje statut, da je francosčina enakopravna italijanski, da je v vseh šolah, namenjenih pouku francosčine, prav toliko ur kot pouku italijansčine in da se poleg tega tudi nekatere druge predmete uči v francosčini. Člen 14. Statuta predpisuje, da je Val d'Aosta izven italijanskih carinskih meja in da tvorijo carine prosto ozemlje (zona franca). To je posebno zanimivo za Tržačane, ki se zavzemajo za podobno ureditev.

V tej avtonomni pokrajini so se torej v nedeljo vršile volitve za pokrajinski zakonodajni svet, ki

šteje 35 članov. Na volitvah leta 1950 so odnesle največ glasov liste italijanske Krščanske demokracije in domače Unione Valdostane, ki s dobilo 42,33 odstotkov, drugi so bili progresivni socialisti, na katere je odpadlo dobrih 40 odstotkov glasov. Sledile so ostale manjše skupine, kajti za zaupanje volivcev so se tedaj potegovali kandidati štirih list.

Na nedeljskih volitvah pa so letos bile na izbiro tri liste. Na prvi so se združile vse italijanske demokratske stranke (demokristjani, liberalci, socialni demokrati in neodvisni), ki so nastopile pod imenom »Demokratska koncentracija druga lista je predstavljala komuniste, nemške socialiste in sopotniške neodvisne, ki so si vsi skupaj nadeli lepo zveneče ime »Avtonoma demokratska zveza Val d'Aoste«, tretjo listo pa je postavila stranka domačih Francozov, ki so šli v volilno bitko pod svojim starim imenom »Unione Valdostane«. Vsek volivec je lahko glasoval za vse kandidate posamezne liste, torej za listo v celoti, ali pa ni glasoval za nobeno listo, temveč si je s posameznih list, lahko tudi z vseh treh, izbral do 25 kandidatov, katerim je dal svoj glas. Izvoljeni so bili po vrstnem redu tisti kandidati, ki so dobili največ glasov bilo na prvi ali drugi način. Šteje glasov je pri tem načinu glasovanja precej kompliciran in zamudno, ima pa tak volilni red to prednost, da omogoča osebno izbiro kandidatov, kar je posebno važno pri volitvah v tako majhnih enotah kot je Val d'Aosta, kjer se volivci in kandidati osebno dobro poznajo.

Na drugi strani pa ima tak volilni red tudi veliko slabost: lahko se zgodi, oziroma celo verjetno je, da bo lista, ki dobi samo relativno večino, zmagala - nesorazmerno velikim številom kandidatov, kajli izvoljeni so pač vsi tisti, ki dobe največ glasov. Dodajmo k temu še, da predpisuje volilni zakon za Val d'Aosta, da dobi lista, ki odnese največ glasov, kar 25 mandatov, tista, ki je po vrstnem redu druga, pa ostalih 10, pa bomo razumeli krivico, ki se je v nedeljo zgodila v Val d'Aosti. Oddani glasovi so takole porazdeljeni:

Dogodki govore drugače

V ameriški reviji »Look« je gospa Eleanor Roosevelt pred dobrim mesecem objavila članek pod naslovom »Zakaj sodelujemo s Titom?« Kakor znano je gospa Rooseveltova obiskala pri svojem obisku v Titovi Jugoslaviji tudi marsikaj. O Sovjetih je Tito dejal, da so močnejši kakor pa na Zahodu to ocenjujejo, zato je potrebna velika opreznost. Glede jugoslovanskih odnosov do Sovjetov, je Tito zatrjeval, da je prelom med Moskvijo in Beogradom dokončen. Ne glede na to, ali bo Amerika v bodoče pomagala Jugoslaviji ali ne, se ti odnosi bistveno ne bodo spremenili.

Na vprašanje kako je z jugoslovanskim komunizmom, je Tito odgovoril, da pravega komunizma v praksi nikjer ni. To je ideal, ki bo dosežen šele takrat, ko bodo ljudje prenehali biti sebični in pohlepni in kadar bodo prostovoljno pristali, da vsak dobi iz skupne rezerve kar potrebuje. Predno pa se bodo jugoslovanski komunistični poglavarji te misli praktično oprijeli, bo steklo še mnogo vode po Savi in Donavi. Sovjeti so najmanj komunistična država. To so imperialisti z državnim kapitalizmom na čelu. O sebi je z nasmehom dejal, da je socialni demokrat (!!). Tito ni všeč, da jugoslovanski družbeni red krstijo s komunizmom ali totalizmom. Jugoslavija se razvija na svoj način in jugoslovanskih razmer ne postavlja v vzor drugim deželam. Tudi Mussolini in Hitler sta zagotavljala isto.

O sebi trdi Tito, da ni diktator. Vse, kar se je v povojni Jugoslaviji

zgodilo, je napravil skupno s svojimi partizanskimi tovariši. Poleg tega sodeluje pri ustvarjanju zakonov navadno toliko državljani, da temu ni moči reči diktatura. Kardeji je bil pred časom bolj iskren, ko je govoril o diktaturi proletariata v Jugoslaviji. Gospa Rooseveltova pravi nadalje, da je dobila vtis, da je sedanje stanje prehodno in da se bo ohranilo vse dokler ne bo izdelan sistem, ki bi odgovarjal potrebam dežele in narodov. Torej le priznanje, da sedanji sistem ne odgovarja.

Na vprašanje, da vlada v Jugoslaviji samo ena stranka, je Tito odgovoril, da tudi v Ameriki vlada samo dve stranki, t.j. ena več kakor v Jugoslaviji in da zato ni posebne razlike med Jugoslavijo in Ameriko. Dejal je - in ostal je živ, pravijo Hrvati...

V nadaljnjem, pravi gospa Rooseveltova, so jugoslovanski komunisti zanikali, da bi se nameravali pridružiti svetovnemu komunizmu. Ko jugoslovanska policija dela hišne preiskave, zaslišuje ali zapira sumljive in nevarne posameznike, dela to vedno v cilju, da izsledi sovjetske agente in da prepreči njihovo vtihoapljanje v državne ustanove ter prepreči, da bi pridobivali ljudi za sodelovanje s Sovjeti. Niti Združene države ne dovoljuje takega početja, zakaj bi ga tolerirala Jugoslavija.

Zanimive so zaključne pripombe gospe Rooseveltove. »Tito« Jugoslavija ostaja tudi nadalje, kljub prelomu s Sovjeti, del komunističnega sveta. Ne smemo varati same sebe in misliti, da bi se ta vladavina lahko približala našemu austrju svobodnega gospodarstva (free enterprise system) ali da bi gojila razumevanje zanj. Z druge strani naj nas določeni pojmi ne premetajo do tiste stopnje, da bi Jugoslavijo izgubili iz vida njene važnosti za nas kot močnega sovražnika sovjetskega imperializma, ki predstavlja največjo nevarnost za svobodni svet.

Dogodki zadnjih dni kažejo, da se je vendar nekaj spremenilo v odnosih Jugoslavije do Sovjetov, kaj bi prinesla bodočnost, pa ne vemo. Vsekakor nam jugoslovanski komunisti iz ust gospe Rooseveltove ponovno dokazujejo, da jim je dialektika živo prirasla k srcu, da se njihovi tukajšnji nečepki na vsakem dialektičnem pokusni do sledno spodsrejo in padajo na svoje. Ponavljajni izpit v Moskvi bi bil še skrajno potreben. Z najnovjšim prijateljstvom bo morda tudi to slo.

Agentom v premislek!

Precej časa je že preteklo, odkar je Sovjetska zveza sporočila, da bo vrnila Jugoslaviji vse gojene raznih vojaških akademij, ki so v trenutku preloma s Kominformom nahajali v Sovjetski zvezi ter so tudi tam ostali. Pred par dnevi pa so jugoslovanske oblasti sporočile, da je prav tako tudi Bogarja vrnila Jugoslaviji nekaj emigrantov. Pri tem so sicer poudarili, da gre za prostovoljne povratnike, toda kako bodo jugoslovanske oblasti gledale na ljudi, ki so v najkritičnejših trenutkih od povedali, si lahko kar mislimo.

Komunisti si pa s tem ne razbujajo glave. Kaj obzir! Crnci so opravili svojo dolžnost in zdaj je čas, da se uklonijo novi stvarnosti. Tudi Jugoslavija se namreč pripravlja, da bo vrnila satelitskim državam emigrante, ki so v letih napetosti z Moskvjo poiskali zatočišče pri beograjskem diktatorju. Pri tem si celo niso upali reči, da gre za izključno prostovoljne povratnike, temveč so samo rekli, da bodo vsak primer apomazemsko proučili. Če bodo pri tem posamično proučevanju prišli do zaključka, da se tiste osebe ne izplača še naprej obdržati, potem re bo pač določeni moral vrniti, pa čeprav naravnost levo v žrelo.

Tako dobivajo komunistični agenti na obeh straneh brezobzirno plačilo. Tito in Malenkov pa si po dajata roke mimo njih in preko njih. Njihove usode so navaden drobci za poravnavo malenkostnih višjih računov. Prav nič ne bomo presenečeni, če se bo kaj takega, v malem, zgodilo v bližnji bodočnosti tudi v Trstu. Za nekatere grobovniške bo to težka pot, za sklenjenimi glavami, skozi nika vrta, preizkusa za povprečen in zdrav možki ponos.

Tako se godi ljudem, ki se potajo na raven kupčjskega blaga.

Zopetne prekucije v Egiptu

Egipt še vedno ni dosegel miru in urejenega stanja. To je pokazala pretekla nedelja, ko je revolucionarni svet objavil odstranitev generala Mohameda Naguibu s položaja predsednika republike. Avtor egiptovskega državnega udara, človek, ki je pregnal kralja Faruka, do nedavnega ljubljene množic, je danes interniran v vili, ki je bila nekdanj last žene kraljevega egiptovskega ministrskega predsednika Nahasa paše. Danes se verjetno nemirno spreha po sobanah in čakala, ali ga bodo njegovi oficirski kolegi postavili pred preki so ali ne.

Ze dolgo je bilo znano, da vlada med Naguibom in ostalimi člani revolucionarke sveta, posebno z ministrskim predsednikom Nasserjem, napeto razmerje. Februarja so Naguibu delansko odvzeli vso oblast in je ostal samo formalni predsednik republike. Toda s tem se nikakor ni maral zadovoljiti. Storil je vse, kar je mogel, da je ostal do tistih, ki s sedanjo vlado niso zadovoljni. Ko je na procesu proti teroristični sekciji zveze Muslimanskih bratov prišlo na dan, da je Naguib soglašal z atentatom na Nasserja ter je bil pripravljen sodelovati pri rušenju vlade, so člani revolucionarke sveta smatrali, da lahko napravijo odločilen korak. Dva člana sta Naguibu spremlila v vilo, v kateri je interniran, objavljeno je bilo obsedno stanje, proglasili so njegovo odstavitev in iz državnih uradov so pobrali Na-

guibove slike. Vse je poteklo brez nemirov, celo študentje so redno prišli v šole in na univerzo. Ljubzen množic je pač nestanovitna. Videti je, da so se Egipčani navadili oficirskih preprič.

Ker je Naguib užival v tujini velik ugled, je Nasserjeva vlada zagotovila kralju Saudski Arabiji in predsedniku Transjordanke republike, da se doverljajšem predsedniku ne bo zgodilo nič hudega in da bodo z njim »dobro ravnali«. Da vnaprej pomiri egiptovske množice je vladni glasnik tudi izjavil, da Naguib ne bo postavljen pred sodišče. Toda ko so prve ure minile v redu je že sledila druga izjava, ki pravi, da bo vlada imenovala posebno komisijo, ki bo preiskala osnovnost obožbo proti Naguibu. Če bo ugotovila, da so razsnične, potem bo Naguib moral stopiti pred sodnike.

Ozadije vsega dogajanja ni tako jasno, kakor bi izgledalo na prvi pogled. Za tem komolčenjem glavnih egiptovskih politikov se skrivajo interesi raznih vlesil. Znano je namreč, da je Naguib ostro kritiziral egiptovsko-britanski sporazum o ureditvi suškega vprašanja in da je bilo veliko vprašanje, ali ga bo kot predsednik republike sploh hotel podpisati. Zato so nekateri britanski listi po njegovi odstavitvi olajšano ugovarjali, da je s tem padla zadnja ovira za ratifikacijo tega sporazuma. Ker je bil pa ta sporazum sklenjen z Nasserjem, ni nič čudnega, da so se na-

sprotne sile, torej Muslimanski bratje in za njimi tudi komunisti, naslonili na Nasserjevega tekmeča, generala Naguibu. Zveza Muslimanskih bratov je hotela dati akcijo celo nekakšen demokratski priokus. Eden izmed njenih oboževnih članov je izjavil, da bi Naguib, po odstranitvi in likvidaciji vodilnih članov sedanje egiptovske vlade, uvedel demokratski režim, svobodno združevanja in tiska. Predsednik sodišča pa mu je odvrnil, da je zveza Muslimanskih bratov svojačasno sama zahajala od Nasserja, naj vsaj za 10 let odpravi demokratske svobodščine, seveda pod pogojem, da bi tudi Muslimanski bratje imeli v vladi svojo besedo. Sele ko je Nasser to njihovo zahtevno odklonil ter je omeil svojo diktaturo na dve leti, so Muslimanski bratje postali takšni goreči demokrati.

Namesto dveh ima torej Egipt zopet enega samega nespornelega gospodarja. To je Nasser. Z njim je zmagalo načelo sporazuma in sodelovanja z Veliko Britanijo. Kako trdno sedi in ali bo ostal, bo pa pokazala bodočnost. Fanatizem igra na Bliznjem vzhodu vlogo, katere se ne sme podcenjevati, posebno še, če se za njegovim hrbtom vpleta v igro tako pomembna sila kot je Sovjetska zveza. Vsekakor pa ni prijetno narodu, nad katerim eksperimentirajo diktatorji in diktatorke z državnimi udari, procesi, zapiranjem in likvidacijami.

Dem. koncentracija	21.435
Dem. zveza V. d'Aoste	16.306
Unione Valdostane	15.125

Kakor se vidi, je skupina italijanskih demokratskih strank (sedanje vladne koalicije) dobila samo 40 odstotkov glasov, vključno pa je v novem pokrajinskem svetu pripade 25 od 35 svetnikov. Levičarska demokratska zveza (komunisti in nemijeveci) je dosegla skoro 31 odstotkov glasov, imela pa bo 9 svetnikov, kar je še nekaj v sorazmerju. Očitna krivica pa se je zgodila domači stranki tamkajšnje manjšine, Unione Valdostane, katere lista je dobila 29 odstotkov glasov, pa imela v Pokrajinskem svetu en sam sedež. Ta primer jasno dokazuje, da je za kraje, kjer niso v vprašanju samo strankarske, temveč tudi narodnostne manjšine, najprimernejši volilni red tisti, ki jamči proporcionalno zastopstvo. Vsek drug odpira pot krivicam, porajanju nezadovoljstva in napetosti, kar končno škodi istim, ki te krivice uveljavljajo. Zato je vsem nepristranskim opazivalec žal, da so se volitve v Val d'Aosti vršile po volilnem redu, ki je bil izdelan po načelih, katere je italijanski narod pri zadnjih parlamentarnih volitvah tako očitno odklonil.

Prepričani smo, da bo vlada pripravila tak volilni zakon, v katerem bodo manjšine lahko sodelovale pri javni upravi.

VESTI z GORIŠKEGA

Mera je polna

Pritožba Slovenskih pokrajinskih svetovalcev

Pretekli petek 12. t. m. sta se pokrajinska svetovalca, gg. Rudi Brač in Viljem Nanut, pritožila pri gorškem prefektu zaradi krivičnega ravnanja s slovenskimi otroki in dijaki, ki jih šolska oblastva pošilja iz šol s slovenskim učnim jezikom, češ da so otroci optantov, ki so izjavili, da so italijansko govorili, ker bi sicer po določili mirovne pogodbe (trdijo šolska oblastva) ne imeli pravice optirati za obranitev italijanskega državljanstva.

Slovenska pokrajinska svetovalca sta gospodu prefektu prikazala vso ogorčenost ne le staršev prizadetih učencev in dijakov, ampak tudi vse zavedne slovenske javnosti, ki vidi v takem krivičnem ravnanju s Slovenci v Italiji pravo dolgotrajno zlorabo pravice pred zakonom in očitno preganjanje Slovencev, kar predstavlja rasno mržnjo in sovraštvo do našega rodu.

Zadnje čase sta oba didaktična svetovalca, gg. Visini in Leban, na pobudo inšpektorja g. Spazapana, ukazala izgnati iz slovenskih šol kakih deset otrok.

Starši so se ogorčeno za stvar zavzeli, se zglasili pri didaktičnih svetovalcih in pri inšpektorju in glasno protestirali proti krivičnemu ukrepu. Prejeli pa so odgovor, ki jih seveda ni zadovoljil. Eden od didaktičnih svetovalcev naj bi ojačalo celo izjavil, da mora tudi on služiti kruhu!

Otroke so zadržali doma, raie kot bi jih poslali v tujo šolo, kjer slovensčine ne poučujejo! Pa so jim zažugali z globo.

Zuganje, ki ne zaleže, kadar gre za upor proti krivici! Prav v začetku tega meseca so starši nekakega razreda osnovne šole v Padovi ali tam okoli zadržali doma svoje otroke, ker je učitelj pri poučevanju uvedel sistem Montessori. Oblastva so tudi tam žugala. Zmagati pa so le starši, ker so dosegli, da je novo uveden sistem Montessori bil takoj ukinjen.

Gospod prefekt je gg. Braču in Nanutu povedal, da mu je zadeva, proti kateri se pritožujeta, že znana, ker je zanj izvedel iz slovenskega tiska. Prosil ju je, naj predložita pismeno spomenico, na kar bo on poklical pristojne odgovorne čimtelje k sebi. Tako sta v soboto popoldne slovenska svetovalca predložila prefektu sedem strani obširne protestni spis, na katerega čakata odgovor.

Slovenci ne bomo molčali

V svojem spisu sta natančno prikazala, da je izgon omenjenih otrok in dijakov iz slovenskih šol neustemeljen tako z vidika ustavnih določil kakor z vidika določil mirovne pogodbe. Ustavo in mirovno pogodbo je namreč potrebno tolmачiti po besednem smislu in po namenu vsebovanih določil, v duhu spoštovanja načela človečanske pravice, kot je to 4. t. m. jasno izjavil in ukazal sam ministrski predsednik Seelba v Trstu!

Ustava, mirovna pogodba, listina človečanske pravice in mednarodni dogovor za pobiljanje zločina rodo-

mora nam v zadevi dajeti pravi! Časi fašizma so za nami. Zato: proč tudi z ostanki fašističnih metod! Slovenci moramo pokazati, da hočemo biti popolnoma enakopravni državljani, z vsemi pravicami, ki nam pritečejo na osnovi gori navedenih temeljnih listin.

Oblast ima dolžnost in moč, da prepreči vsako krivico in vsako zlorabljanje oblasti tudi od strani visokih funkcionarjev. Gre za šovinistično mržnjo in sovraštvo ter preganjanje Slovencev.

Slovenski spomeniki morajo ostati na mestu

Dovolj smo trpeli skozi dolgo dobo zločinskega fašizma! Čas je, da oblastva pometejo z ljudmi, ki, kot se kaže v zadevi slovenskih spomenikov v Bevini in Steverjanu, širi mržnjo, zastruplja javnost in kali mir na tem ozemlju.

Proč z vsemi ostanki fašizma in njegovimi metodami, ali pa moramo nujno poskrbeti Slovenci sami, da nam ne bodo fašisti zopet stiskali vrvi za vrat, nas pljuvali in uničevali!

Smo pošteni državljani slovenskega pokolenja. Spoštujemo zakon in plačujemo davke, služimo vsakomur in moramo tudi na bojišče za Italijo. Zato zahtevamo, da nas ta Italija pred vsemi zlonamerneži šteti in brani, ko hočemo ostati in živeti Slovenci doma, v šoli, v cerkvi in v javnosti sploh!

Kjer se človečanske pravice od strani oblasti ne spoštujejo, tam neha dolžnost pokorščine, ker so človečanske pravice pred vsemi najmočnejše in najsvetelje!

Hinavskega tolmачenja in izvajanja zakonov smo se dovolj nasilili v času fašizma. Plačali smo svojo narodno pripadnost z mučeniškim trpljenjem! V imenu vsega našega trpljenja in v imenu naših pravic še enkrat dvigamo protestni glas: *mera je polna, Slovenci ne bomo molčeli prenašali krivico!*

Zapostavljanje Slovencev od strani prefekture

Vsak dan čitamo v italijanskih listih, da je goriški prefekt sprejel zdaj tega, zdaj onega meščana, državljana ali predstavnika, z navdobo predmeta razgovora.

Le o sprejemu Slovencev, razen morda kakega župana, prefektura ne izdaja poročila! Zakaj pa tako krivično ravnanje?

V imenu našega ljudstva protestiramo proti takemu ravnanju in upamo, da nas bo prefektura v bodoče upoštevala kot enakopravne državljane in ne kot nezaželeno ljudstvo. Pravico imamo vedeti, kdo se od Slovencev pri prefektu zglasa in zakaj!

Nove postaje groznikom in financarjem

Pretekli teden so izročili finančnim stražam in orožnikom v Skriljevem in v Dolenjah novo zgrajeni stavbi, ki jim bosta služili za urade in stanovanje.

V ponedeljek 15. t. m. so jim v prisotnosti oblasti izročili še štiri druge stavbe, in sicer v Standeržu pri Gorici, v Sovodnjah in Gabrijah ter v Sv. Martinu na Krasu.

Pomoč kmetovalcem

Goriški kmetijski inšpektorat poziva kmetovalce, ki bi radi prejeli pomoč iz fonda 50 milijonov lir, ki jih je nedavno od tega vlada nakazala, naj takoj predložijo prošnjo v dveh izvodih, opremljeno s katastrskim izveščkom in načrtom za obnovitveno delo, ki ga mislijo izvršiti. Samo prvi izvod prošnje in katastrski izvešček morata biti kolkovana, vse druge listine gredo na prostem papirju.

Inšpektorat nudi vsa potrebna pojasnila in navodila!

Nova tekstilna tovarna

Te dni je Trgovska zbornica objavila vest, da je predložen načrt nekih industrijskega za graditve tovarne za rayon, ki naj bi jo postavili v Podgori. Tovarna bi zaposlila 300 delavskih moči. Da bi se vest kmalu uresničila!

Pošten glas iz Števerjana

Prosta cona

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi meni pošiljajo »Novi liste zastoni. Zato sem pobrskal po zadnji številki 25 in se moral nasmejati. Vrabci na strehi namreč vedo, kakaj se dopisnik »Novega lista« zaganja proti oskrbniku na posestvu baronice. Krivično se zaganja, ker je upravitelj pri dopisniškem sporu z baronico popolnoma nedolžen. Ker dopisnika nekaj boli, meni, da morajo vsi občinarji na njegovi rani bolehati!

O »strahotnem« zmanjšanju pridelkov na kolonih zemljiščih pa znajo povedati koloni sami. Trditve ne držijo!

Mslim, da sem zadel prav, ko menim, da dopisnik »Novega lista« napada oskrbnika v Dvoru, ki pa je bil nekoč tako dober, da je rekel dobro besedo celo zato, da je dopisnikovo zet dobil gostilno! Sicer naj bo pa dopis točnejši. In ker imam nekaj prijateljev tudi v Sovodnjah, s katerimi sem se še pred kratkim menil o »Novem listu«, sem se moral zopet dobro nasmejati, ko sem v številki 25 čital, da prejema tam že skoro vsaka hiša »Novi list«. Kaj bi ne, saj ga pošiljajo zastoni! Po trikrat so ga že zavrnili, pa jim ga še vedno pošiljajo!

Bogati pa morajo res biti, si mislim, če lahko širijo svoj list zastoni!... Pa sem se spomnil na opozorilo, ki sem ga čital v »Kotliškem glasu« in v »Demokraciji«, in igra mi je postala jasna!...

Števerjanski kmet

Glas iz Pevme in Oslavja

Ko slišimo šovinistične zahteve po odstranitvi spomenika našim v vojni padlim sorojcem, se čudimo tolikemu sovraštvu do naših ubogih mrtvih borec, ki so vendar padli za skupno dobro, to je: za svobodo vsega sveta pred sovražno silo, ki ga je hotela zavojevati!

Nikoli nismo mi iz Pevme in Oslavja pokazali kakega nerazpoloženja proti kostnici padlih italijanskih vojakov na Oslavju in okolici v prvi svetovni vojni. In vendar stoji ta kostnica, ki predstavlja

ljo narodno svetilišče vseh dobro mislečih in čutečih Italijanov, na slovenski zemlji!

Kakor spoštujemo kostnico italijanskih vojakov na Oslavju, tako bomo branili spomenik našim padlim domacinom! In nobena sila nam ga ne bo vzela!

Sicer pa zakaj nam ne dajo otroškega vrta, ki nam je zelo potreben? Zakaj gradijo šole italijanskim otrokom na Rojch in v Strasicah, nam pa niti vrta ne dajo?!

Mar smo mi državljani druge vrste?

Prav, da iščejo na Oslavju volno žilo in da nam zgradijo vodnjak. Vendar pravico imamo do vsega, kar je v našem interesu. Z nameški se ne moremo zadovoljiti!

Visoko pristojno oblast pa prosimo, naj zlobne glasove šovinistov že v kali udusi, da ne motijo mirnega sožitja in razumevanja med Slovenci in Italijani.

Kmetom-najemnikom iz Pevme se ni bati

Te dni so kmetje-najemniki iz Pevme, Oslavja in Sentmavra pri Gorici, ki imajo pogodbo z ustanovo »Tre Venezie«, prejeli pismo, s katerim jim ustanova sporoča, da najemniško pogodbo preklicuje iz njih poziva, naj zemljišča vrnejo.

Ker pa je pravda za odpoved pogodbe še vedno v teku, je tako pismo z odpovedjo brez pravnega učinka! Zato se kmetom-najemnikom ni bati, da bi jim zemljo vzeli, dokler prizivno sodišče ne izda proti njim tozadevno sodbo. Sodba pa upamo, da bo le kmetom-najemnikom ugodna, kajti do sedaj je pravica še vedno zmagala!

Smrt vzornega moža

Preteklo soboto 13. t. m. je umrl v Velikih Zabljah na Vipavskem g. Maks Troha. Bil je upokojenec, oče desetih otrok, od katerih jih osem še živi.

Mož kremenitega značaja, se je že kot kaznjenik paznik v Kopru vedno neustrašeno potegoval za svobodo. Organiziral je dijaške in glasbene krožke še za časa bivše Avstrije. Po prihodu italijanskih oblasti je bil, kakor nekoč Valentin Vodnik po odhodu Francozov, upokojen.

Znan daleč naokrog kot izvrsten pevovodja, se ga vsi, ki smo ga poznali, spominjamo in ga hočemo ohraniti v trajnem spominu.

Preostali sorojci, med temi tudi sinu g. Rudotu, učitelju v Rupi in občini Sovodnje, naše sožalje.

SOCIALNA VPRAŠANJA

Zavarovanje

Šolskih učencev in dijakov

Pretekli teden so časopisi objavili vest, da je ministrstvo za prvo svetlo sklenilo z zavarovalnim zavodom pogodbo, na podlagi katere so vsi učenci osnovnih šol in vsi dijaki zavarovani proti neugodam, ki bi jih doleteli v zvezi z obiskovanjem šole, tako za slučaj bolezni in lahkih telesnih poškodb, kakor tudi za slučaj smrti.

Ta važen korak naprej v socialnem skrbstvu moramo pozdraviti kot pameten ukrep človečanskega značaja.

S tem je pokazano, da vlada skrbi ne le za javno prosveto, ampak tudi za zavarovanje mladih učencev se sil proti neugodam, ki bi jih v zvezi s šolo doletela.

Korak za korakom pridemo, nadejamo si, do splošnega zavarovanja vseh državljanov. Čut in nauk vzajemne pomoči mora na svetu zavladati in prevladati zle sile, ki človeka tlačijo in upropačajo!

Ko bodo objavljene podrobnosti zavarovalne pogodbe, jih bomo tudi mi na tem mestu objavili.

Kdo se torej upira njeni vzpostavitvi, odnosno bolje rečeno, kdo se zanjo ne ogreva? Videti je, da so to tržaški industrialci, ki še vedno niso pristopili v tukajšnji odbor za propagiranje ustanovitve proste cone. Toda prosta cona bi brez nadaljnega lahko bila urejena tako, da bi njihove koristi bile polnopravno zaščitene. Po plačilu odgovarjajočih carin in taksi, ki bi morale biti enakovredne tistim, ki bremene enakovredno italijansko industrijo, bi brez nadaljnega lahko izvažali svoje izdelke tudi v Italijo. Poleg tega bi jih istočasno lahko prodajali na svetovni trg veliko ceneje kot danes. Tržaški industrialci torej kratkovidno nasprotujejo vzpostavitvi proste cone. Verjetno jim torej ne gre za stvarne gospodarske izglede, temveč za začasne izredne podpore, katere si danes obetajo.

Ma pa tržaška prosta cona verjetno še močnejšega nasprotnika. To so predvsem najbližje Benetke in deloma tudi Genova. Ti dve veliki italijanski pristanišči namreč ne bi mogli dobiti takšnega režima in zato se bojita, da bi se Trst uporabil na njun račun. Toda tudi tu bi se dalo pomagati. Italija ima v rokah škarje in platno italijanskih železniških tarif ter bi kaj lahko uredila vprašanje tako, da bi se Trst tudi v novih okoliščinah uporabljal samo s prometom svojega naravnega zaledja, medtem ko bi italijanska pristanišča ohranila okrnjeno prednost pri pritegovanju italijanskega prometa. Za Italijo bi Trst v tem primeru res bil nekakšno pristanišče za tujino, ki bi pristanišče, nad katerim bi Italija gospodarila, v katerem bi delali in zaslužili njeni ljudje. Predvsem pa bi Trst nehal biti pasivna postavka italijanskega gospodarstva in bi postal dragocen vir deviz.

Da bi tako urejen Trst res bil konkurenčen s posebnostjo, dokazuje dejstvo, da je na samo vest o možnosti vzpostavitve proste cone v Trstu Reka takoj reagirala tako, da so sklicali sestanek trgovske zbornice, na katerem so 11. t. m. sklenili, da bodo tudi v reškem pristanišču ustanovili svobodno cono. Za naše mesto bi bilo pogubno, če bi jutri morali ugotoviti, da je bila komunistična Jugoslavija pri temki za pritegnitev prometa in trgovine elastičnejša in hitrejša od Italije. Borba za porazdelitev prometa med severno-jadransko pristanišča stopa v novo obdobje in prav bi bilo, da Italija pri tem podpre Trst s tem, da mu omogoči najsvobodnejši razmah. Za to pa mu je potrebna prosta cona, ki bo učinkovito orodje danes, ko gre pravzaprav samo za pridobitev avstrijskega prometa, kakor bo učinkovita tudi jutri, ko bosta v vprašanju še Češkoslovaška in Madžarska.

Tudi za tiste, ki dvomijo v uspešnost tega predloga, poskus ni tako drag, ne tako težak, da bi se ga ne izplačalo izvesti. Ni dvoma, da je še najenostavnejši od vsega, kar se lahko hitro in brez tveganja naredi.

Prireditve v Nabrežini

V Nabrežini bo prihodno nedeljo, 28. t. m., Gregoričeva proslava, ki jo prireja pevsko društvo »August Tance« in Slovenska prosveta.

Mizarji kmetovalci podjetniki! Deske smrekove, macesnove in trdn lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA
90441 TRST
Viale Sonino, 24

GOSPODARSTVO

GNOJENJE VINOGRADOV S HLEVSKIM GNOJEM

Ce hočemo, da nam hlevski gnoj učinkuje že v prvem letu obdelovanja vinogradov, moramo z njim pognojiti že sedaj, to je v jeseni. Da le ni zemlja preveč mokra.

S hlevskim gnojem moramo gnojiti vsaka tri-štiri leta, ker poleg hranilnih snovi, ki jih on nudi, ima tudi to lastnost, da zemljo drži rahlo.

Pravilno je, da vinograde razdelimo na tri-štiri dele in gnojimo vsako leto po enega.

Vinograde gnojimo na več načinov. Med vrstami trt izkopljemo 60 do 70 cm širok in 25 cm globok jarek. Ta jarek naj bo pri mladih retah raje bolj blizu njih, pri stareh pa bolj daleč. To pa zato, ker so korenine mladih trt še kratke, starih pa že daljše. V take jarke potrosimo 40 do 60 kvintalov hlevskega gnoja na 1.000 kvadratnih metrov.

Ce gnojimo v jeseni, ni potrebno, da je gnoj prav dobro udelan, ampak je dober tudi bolj sveži, saj ima dolgo zimo za razkranjanje.

Ker hlevskemu gnoju primanjkuje fosforja, je dobro, da v te jarke potrosimo tudi 20 do 30 kg superfosfata na vsakih 1.000 kvadratnih metrov.

Jarke lahko napravimo s plugom, in sicer tako, da odpremo na vsako stran vrste po eno brazdo. Ti dve brazdi še nekoliko razgrne-

mo z lopato, vržemo v jarek gnoj in ga pokrijemo.

V strmih legah si pomagamo s tem, da orjemo zemljo z obračalniki, ki nam navzdol in sproti, ko brazde delamo, tudi gnoj v razor potrosimo. Na ta način napravimo po tri do štiri brazde med vsako vrsto trt. Tako obdelovanje nam prihrani mnogo dela in truda, ker bi sicer morali delati vse na roko.

GNOJENJE SADOVNJAKOV

Sadno drevje, posebno breskve, gnojimo tudi s hlevskim gnojem. Okoli drevesa izkopljemo 20 do 25 cm globoko jamo, ki naj bo nekoliko širša od drevesne krone. V jamo položimo 50 do 100 kg gnoja, ki je pač drevo močno. Dodamo 1 do 2 kg superfosfata in zakrijemo. Sadno drevje, ki raste v vrstah po načinu trt (na špalir), gnojimo na isti način kot trte v vinogradu.

CRNO VINO

Crno vino, ki je bogato na vinske in jabolčne kisline, ne pretakamo v tem času, ampak ostane naj tudi do meseca marca na drozjah. Na ta način pridobi mehkejši in prijetnejši okus, ker mu gotove vrste bakterijev razkrajajo preobilno jabolčno kislino in jo pretvarjajo v tako zvano mlečno kislino, ki daje prijeten okus. Zlasti velja to pravilo za kraški teran!

DAVNA POLITIKA

Doslej je bilo slišati resne priporočila o davčni politiki samo od strani privatnih obrtnikov in svobodnih kmetov, katere je neustojljivo pritiskal davčni vijak. Sedaj se pa nad to politiko pritožujejo, in kar očitno po časopisih, tudi proročeni Titovega socializma, in sicer socialistična obrtna podjetja, ki celo očita vladni davčni politiki, da štiti privatno obrt!

Zadnje čase so vsem obrtnikom ponovno ocenili osnovna sredstva, za katera morajo vsako leto plačati določeno vsoto za amortizacijo. Ti predpisi veljajo, kot je razumljivo, samo za socialistična ali združena obrtna podjetja, za katere nekako jamči vlada, ki pa zahteva trdne proračune. Za privatne obrtnike se ne zanima, saj si morajo sami pomagati in priti do sredstev za kritje vseh izdatkov in davkov.

V tem postopku vidijo socialistična podjetja krivico, ker jim nalagajo precejšnje izdatke za amortizacijo osnovnih sredstev. V resnici pa vlada ne dela tem podjetjem nikake krivice. Je pa res, da taka podjetja ne morejo uspešno konkurirati privatnim obrtnikom, a ne zaradi davčne politike, ki kvečjemu štiti socialistična (t. j. združena) podjetja, pač pa zaradi nezmožnosti vodstva in morda celo sabotaže delovnih kolektivov, ki razočarani opazujejo sadove pristli-

OBISK IZSELJENCEV

Letos je obiskalo Slovenijo 1250 izseljencev iz raznih evropskih in ameriških držav. Največ (750) jih je prišlo iz Francije, nato iz Združenih držav.

LITIJSKA KOMUNA

V teh slabih desetih letih po vojni se pripravljajo že na tretjo upravno teritorialno razdelitev Slovenije in Jugoslavije sploh.

Takoj po vojni je bilo nešteto občin in vaških odborov s funkcijo občin, tako da je bila vsaka večja vas občina. Kmalu so uvideli, da je to preotročilo in so ustanovili večje občine. Sedaj se pa pripravljajo in agitirajo za tako imenovane komune, to je obsežne teritorialne upravne enote, ki bi zajemale in obsegale več občin. Tako bo n. pr. litjska komuna obsegala občine Litijo, Smartno, Gabrovko, Kresnice, Vače in severni del občine Preddvorje. Imela bo približno 31.000 prebivalcev, 21.595 ha površine, od katere je 4.300 ha njiv in 12.000 ha gozdov. Narodni dohodek te komune bo znašal preko 700 milijonov din na leto.

POZIV USMILJENIM SRCEM

Uredništvi »Kotliškega glasa« in »Demokracije« pozivata vse Slovence usmiljenega srca, naj priskočijo na pomoč potrebnim učencem osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom.

Sprejemajo se darovi v denarju in blagu. Izročite jih lahko na placu št. 18, uredni. »Kat. gl.« ter v Trstu, uredn. S. Anastasio 1-C.

Gorica, 1. nov. 1954.

Uredništvo »Kotliškega glasa«
Uredništvo »Demokracije«

DROGERIJA ANTON PODGORNİK

GORICA - Trg. De Amicis, 12 na Kornu - Tel. 3009

Vsakovrstno pohištvo: **Tovarna pohištva**
SPALNICE - JEDILNICE - Tel. 32
KUHNICE ITD. — PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO
DELO — POROSTVO ZA
DOBER NAKUP — TOVAR-
NIŠKE CENE — DELO SOLI-
DNO — DOMACA TVRDEKA

KRM IN
Cormons - prov. Gorizia

VOHUNSKA OLGA

OD TU IN TAM

Stavros Niarchos je grški ladij-

ski magični, ki ima posebno moč. V svojem podjetju možakar s posebnim nagnjenjem namešča v prvi vrsti ljudi knezega rodu. Časi zlatega plemstva so mizili in zato ga Niarchoos nima posebnih težav, da najde primerno gnevilo. Istuzencev z zajamčeno pristno plavo krejfo. Mnogi potomci nekdanjih mogocnih družin si morajo danes grenko služiti denar. Pred časom je bil zaposlen pri Niarchoosu Lord Milford Haven, nekdanji kraljevi

Mijford Haven, nekdanji »majski« prijatelj angleške kraljevske družine. Tudi knez Nikolaj Karadžević, ki se je pred meseci smrtno ponesrečil z avtomobilom, je bil v službi pri Niarchos. Stavros Niarchos je sedaj zaposlil Nikolajevčev brata, kneza Aleksandra, ki se je pred kratkim poročil z italijansko kneginjo Marijo Pijo. Knez je med vojno služil v britanskem vojnem letalstvu kot pilot - lovec. Kasneje je bil pilot pri »British European Airways«. Njegovi nekdanji predstojniki so izjavili: »Bil je zelo ljubeznivo dečko, pravi plemeniti« bil je tak, kakršni so naši britanski piloti.«

• • •

Nenavaden strah je prevzel pred kratkim pariškega zobozdravnika dr. Pequignota, ko je odprl vrata svoje ordinacijske sobe in zagledal pred seboj močnega pacienta — leva. Tega so pripeljali ke zobozdravniku iz nekega cirksusa. Brez vsakih posebnih upornosti si je kralj pušcave pustil izdreti piščavri zob. Vsekarer pa so morali zobozdravniku vbrizgati nekaj pomirjevalnih injekcij, predno se je lotil svojega dela.

V belgijski prestolnici so pred kratkim v senatski zbornici uvedli nov način glasovanja. Pred vsakim senatorjem na njegovem pultu so namestili tri električne gumbje: zelenega, rdečega in belega. Če senator pri glasovanju pritisne na zelen gumb, to pomeni da. Če pritisne na rdeči gumb, je glasoval proti. Če pa se posluži belega gumba, to pomeni, da se je glasovanju vzdržal.

Ženske predstojnice v gospodarskih podjetjih in tudi v državni in samoupravni službi niso preveč prikljubljene. Moški namreč ne dopuščajo radi, da jim ženske zapovedujejo – in tudi ženski spol se raje podreja moškemu kakor pa ženski. Znamenita ameriška časnikarka, ki je za svojega poročanja s korejskega bojišča prejela najvišje odlikovanje za časnikarje, je za ženske predstojnice izdelala naslednje navzete: 1) Vzdržuj se vsakih ukazovanj tako nasproti moškim kakor ženskim uslužbencem. Nauči se prostiti! - 2) Zahtevaj od svojih uslužbencev manj kakor od sebe! - 3) Zenska, ki ni popolnoma gotova določenega dela, naj ne posega v območja moškega udejstvovanja! - 4) Zavedaj se, da si ni dovolilnem mestu osamljena. Zenske, katerim si predstojnica, bodo le težko tudi tvoje prijateljice; možje pa te bodo kljub tvojim strokovnim sposobnostim smatrali za vsiljivko.

Odkritje rimskega templja v središču Londona je izzvalo pravo modno revolucijo. Pri izkopaninah so našli statuo boga svetlobe s frigiško čepico na glavi. Z enim samim udarom so tovarne pričele izdelovati zimske klobuke, ki so danobrobnoosti podobni obliki rimskega umetnika, ki jo je izdelal pred 2100 leti. Čepice se trdno oprijemajo glave in so iz volnenega tkiva.

V Nemčiji imajo letos izredno obilno letino jabolk. Cenijo, da jih bodo pridelali za 300 tisoč ton več kakor lani. V Nemčiji je odraslih jabolčan 44 milijonov. Zaradi obilne letine je vlada sklenila, da bo po vsej državi uvedla širokopotezno propagandno kampanjo pod geslom: »Dnevno vsaj po eno jabolko za tvoje zdravje!«

mo v zvezo z nalogom cesarja Antonina Pija, pridemo do zaključka da je bil stari Tergeste gradišče, ki je služilo za razmetstev in odpravo blaga, ki so ga po karavanski poti pripeljali iz baltiških krajev za daljni prevoz čez morje. Gradišče Tergeste je bilo torej tisto izločišče, kakršen je Trst bil vse do časa, ko so leta 1918 prezeli njegovo zvezo z zaledjem. Potreba po vzpostavitvi te gospodarske zveze, ki jo je jasno spoznal že cesar Antonin Pij, je, kot se po londonskih zaključkih more videti, jasna tudi današnjim vrhovnim oblastem Italije in ne samo njim, ampak tudi merodajnim krogom zahodnih sil.

Cer pa to današnja uvidenost primerjamo s površnim pregledom na verjetno tržiško preteklost, nas obhaja vendarle nek upravičen ponos. Saj smo, sodeč po tem, mi in ne Italijani tisti, ki predstavljamo najstarejše tržiške tradicije. In prav nič neverjetno ni, da je prav naš svet stal ob zibelki, iz katere se je porodilo gradišče, ki je do bilo ime Tergeste ali morda tudi prav Tržišče.

(Konec)

plemenske skupine druga druga jamélie nemotenost karavanskega prometa. Morala je obstojati vrsta obrtniških organizacij, ki niso bile urejene le za domačo potrošnjo, temveč tudi za izvoz, enako kot je v teh krajih obstojal v zgodnjem srednjem veku, ko jih je vezala skupna gospodarska organizacija. Nismo sicer v stanju, da bi izvršili primerjalne študije o tipih ohmetiške, butmirske, halstattske civilizacije. Toda ne bomo daleč od resnice, če sodimo, da so neki tipični pojavi vsekakor morali označevati gospodarsko in kulturno stanje, ki je bilo vezano na uporabo medli in kasneje na uporabo železa.

Ko so Rimljani po osvojitvi cisalpinske Galije, današnje Lombardije, prišli v kraje, ki so jim vladali Veneti, se je pri njih pojavila težnja, da bi v svoje roke dobili še izhodišča karavanskega prometa. Vojskovanja, ki so jih okoli l. 183 pr. Kr. privedla do Kvarnerske obale, so spravila pod rimsko oblast tudi gradišče, ki se je imenovalo Tergeste. To gradišče je obstajalo torej pred rimskim navalom in ko-

Kar pa daje najznačilnejše lice kulturne skupnosti jadranskih in baltskih krajev, so gradišča. Karavane so se namreč redno gibale le čez dan. Čez noč so morale dobiti zaklonišča. Taka zaklonišča so bila gradišča. Se danes jih moremo spoznati vzdolž celotne karavanske poti, ki je vodila od Baltika na eni strani proti črnomoški, po drugi strani pa proti jadranski obali. Enakost v gradnji teh gradišč, enaka razdalja enega od drugega, razpored prostora v njem tvorijo neravnost frapantno

VESTI s TRŽAŠKEGA

Lojalnost in morala?

Ce se z jekleno logiko zdravega razuma komu mora odrekati pravica, da o lojalnosti in morali govori, potem je to treba ljudem, ki »Primorski dnevnik« vzdržujejo in komandirajo. So to ljudje, ki so pošiljali na komando v naše demokratske organizacije svoje plačane špijone, da jih razkrajajo. So to ljudje, ki so se v svoji politični totalitarnosti zakleli, da morajo uničiti vse narodne in demokratske organizacije zamejskih Slovencev na Koroskem, Goriskem in Tržaškem. In končno so to ljudje, ki jih ni sram, se danes obvezovati s pomočjo svojih pomilovanja vrednih kreator najintimnejše sodelavce in zveste člane slovenskih demokratskih organizacij in jih zapeljati k izdajstvu. Ti ljudje skušajo z Judeževimi srebrniki in drugimi gmotnimi obljubami spreminiti te preizkušene demokrate in moze značaje v Judeže Iskarijote. Nagovarjajo jih, da naj bi pljuvali na svojo preteklost, svojo čast, na svoje prepričanje in svoj značaj ter se prostituirali in delali za njih. In taki ljudje, ki oskrunjujejo moralo vsakokrat, ko to besedo izgovorijo, naj bi nas učili, kaj je lojalnost in morala?

Zakaj se je pravzaprav »Primorski dnevnik« zagnal v dr. Agneletta zaradi sprejema pri dr. Palamarju? Zato, ker bi hotel »Prim. dnevnik« in ljudje okoli njega imeti in držati izključno za sebe monopol obveščanja z italijanskimi oblastmi. Zato, ker hočejo odrivati vse druge Slovence in njih organizacije od stikov s tržaškimi upravnimi oblastmi. Ali niso prav ti tovariši »Prim. dnevnik« pričeli takoj po 5. oktobru bobnati skupaj neko zvezo prosvetnih in gospodarskih in drugih njim sorodnih društev, da bi pod njih komando predstavljala vse tržaške Slovence? Pod krinko prosvete in gospodarstva bo lažje loviti lahkoverne slovenske kralje v komunistične mreže — so mislili — kot z novo italoslovensko socialistično stranko marke Cucchi in Magnani, ki jih sedaj vodijo po Jugoslaviji in kažejo kot Kalabrež medveda. In ker sta se dr. Agneletto in dr. Simič upala kot predstavnika SDZ in SKS, ti h generalnemu komisarju Palamarju, brez vednosti in privolenja tovaršev, zato »Prim. dnevnik« sika, napada in udarja po njih.

Končno, sprejem pri dr. Palamarju ni bil nikdar navzkriž ali celo protiven sklepom občinskih svetovalec od 7. novembra. Tega dne je bilo sklenjeno, da bodo občinski svetovalci in župani poslali h generalnemu komisarju zaenkrat le delegacijo, ki naj bi kot predstavnica Slovencev in jugoslovanske narodne skupine izročila dr. Palamarju spomenico o izjavljanju posebnega statusa o naših narodnih pravicah. Sele, če in ko bi ti tovrstno politično vodstvo pristalo na to, kar so vse druge skupine obč. svetovalec in županov zahtevale in predlagale, da se naj omenjeni stalni odbor iz srede županov in obč.

svetovalec, ki naj bi predstavljali vse Slovence, Hrvate in Srbe pri obrambi naših skupnih narodnih pravic v zvezi z izvajanjem posebnega statuta, bi izvoljena delegacija prevzela funkcije takega stalnega odbora. Ta sklep obč. svetovalec in županov tedaj ni hotel, ni nameraval in sploh ni mogel odzvati posameznim političnim strankam pravice stopati v stik z najvišjim državnim funkcionarjem v vseh vprašanih, ki se tičejo njih posebnih zadev, in ob tej priliki govoriti tudi o narodnostnem statusu. »Prim. dnevnik« ne more trditi, da bi bil na sestanku obč. svetovalec storjen tak nesmiseln sklep, pa skuša iz zadrege s tem, da se sklicuje na izmenjavo misli, — sklepov sploh ni bilo — pri pravih razgovorih, kakor jih netočno imenuje. Pri razgovorih je zlasti dr. Agneletto zastopal stališče, da so v prvi vrsti obč. svetovalci in župani poklicani, da predstavljajo vse tržaške Slovence, Hrvate in Srbe pri obrambi skupnih narodnih pravic v zvezi z izvajanjem statuta, da se tako prepričajo, da vsaka stranka za sebe vodi samostojno akcijo za izvedbo statuta; ne pa, da se prepričajo strankam stiki s predstavnikom državne oblasti in izmenjava misli o statusu. Sapienti — sat. Kdor tega ne razume, mu ni pomoči!

Je res, da je dr. Agneletto na sestanku 7. novembra priporočal nizvojem dopisnikom, da ne obsejajo zadeve na veliki zvon in da naj se omeje na kratko poročilo. Ali

»Primorski dnevnik« je s svojim napadom na dr. Agneletta od 11. novembra pisal zopet o sestanku obč. svetovalec in županov; v zvezi s tem sestankom je zlobno napadel dr. Agneletta in mu očital »grobbo in skrajno melojalnost«. Prvi, ki je tedaj prekršil — in še kako prekršil! — sklep, da naj se o sestanku ne prinaša kot golo obvestilo, je bil prav »Prim. dnevnik« s svojim preračunanim napadom. In ta »moralista« bi hotel, da naj bi »Demokracija« od 12. t. m. o vsem pohlevno molčala?

Italijanska šola v Ricmanjih
V ponedeljek 15. t. m. so v Ricmanjih odprli italijansko šolo. Namestili so jo v poslopje slovenske šole. Vsi razredi štejejo skupno 8 otrok. Ti učenci so menda vsi otroci slovenskih mater. Ricmanjci so se odpiranju italijanske šole upirali iz bojazni, da bo v popolnoma slovenski vasi njihove otroke raznarodovala. Prikrajšani so popolnoma tudi za eno učilnico. Za slovenske otroke vrtec, ki bi imel nad 20 otrok, pri oblasteh ni razumevanja.

Ameriški paketi
Odpisništvo ustanove C.A.R.E. v Italiji je izročilo ustanovi »Ente Nazionale Distribuzioni Soccorso« (E.N.D.S.I.) 35.000 živinskih paketov, da bi jih razdelili prebivalstvu Tržaškega ozemlja za bližnje božične praznike.

Tri obdobja odpadništva

Tržaški provizijski potniki OF so si zopet po krajšem odmoru pričeli brusiti pete. Dolgo pripravljene načrte za likvidacijo zamejskih Slovencev, ki so jih z novotarsko udarniško gorečnostjo pričeli uveljavljati najprej na Koroskem razni odpadniki slovenskih narodnjakov in odpadniki katoliško usmerjenih Slovencev, so se po slabo opravljenem delu raztegnili na Gorisko. Tudi tu nastopajo nekdanji najbolj goreči narodnjaki, preobraženi Sokoli, ki so v zreli moški dobi — verjetno ne zaradi nenadne spreobrnjenja — pač pa iz občinskih in morda tudi čisto pridobitniških pobud pljunili na svojo preteklost in se prodali tistim idejnim nasprotnikom, ki so jih v nedavni preteklosti najodločnejše pobijali. Tudi pri nas so komunistični gospodarji zgrabili za svoje raznarodovalne načrte po nekdanjem, danes izprijenem, cvetju narodnjastva.

Ze stari Turki so vedeli, da so največji sovražniki slovanstva in krščanstva prav tisti, ki jih je rodila slovanska in krščanska mati. Zato so v posebnih središčih oropane krščanske otroke prevzajali v — janičarje, to je v udarno pred-

stražo muslimanstva, ki je ob vsakem napadnem pohodu v naše kraje najbolj krvoločno divjala. V turskih časih je bilo glavno gonilno: vera. Janičarji so vero svojih staršev najprej zavrgli, potem pa z znamenjem polmeseča pobijali tisti križ, ki ga jim je mati vsak dan polagala na usta. Janičarji so ločili slovenske hrbtenice. Lomili moško besedo in prisego veri svojih očetov. Bolje bi bilo za slovenski narod, če ne bi bili rojeni, zato jih je narod izpljuval.

Od prebujenja slovenske narode zavesti dalje so se zavedni Slovenci z vsemi silami borili proti narodnemu odpadništvu. Proti »nemškutarjem« na Stajerskem, Koroskem in tudi v sami prestolnici Slovencev, v Ljubljani. Borili so se proti odpadništvu na Goriškem in proti »cikorkarjem« na Tržaškem. Najbolj zagrizeni sovražniki slovenstva v vseh teh obdobjih kraji so bili prav narodni odpadniki: pravi narodni janičarji. Turška prevzgojna središča so na naših tleh zamenjale potujočevalnice — šole: »Schulvereine« in »Lege«. V teh časih je bilo glavno gonilo: narodna zavednost. »Nemškutarje« in »cikorkarje« so jezik svojih staršev najprej zavrgli, potem pa — trebili svoje rodne brate z ognjem in mečem. »Nemškutarje« in »cikorkarje« so izdajali besedo lastne matere; materinsko ljubezen do svojega jezika so potvarjali v največje sovraštvo. Bilo bi koristnejše, če ne bi bili nikdar rojeni. Zato se jih je slovenski narod odrekal, pri tujcu pa tudi niso našli spoštovanja. Ostali so izkoreninjenci.

Pred dobrim desetletjem je udarila komunistična revolucija po našem narodu. Udarila je po slovenskih izročilih morale, etike, človeškega dostojanstva, poštenosti in značajnosti, udarila je po slovenskih kulturnih in tvarnih dobrinah. Ta revolucija v službi tujca in namerniških krdel je z nasiljem sprožila vse tisto, česar bi v svobodi in demokraciji nikdar ne zmogla. S svojo nasilniško miselnostjo je po turskih in odpadniških vzorih škala in našla svoje idejne janičarje. Kakršno oceno so prejeli janičarji za časa turskih napadov in za časa narodnega odpadništva, prav tako oceno bo slovenski narod pribral idejnim odpadnikom, zavestnim likvidatorje zamejske-

Jugoslovanski generalni konzul

V Londonu je bilo dogovorjeno, da bosta po ukinitvi vojaške uprave na obeh področjih Svobodnega tržaškega ozemlja Jugoslovanci in Italija pristali na to, da se v Trstu odpre jugoslovanski, v Kopru pa italijanski konzulat.

Na osnovi teh določb so bile predlagane določene osebe, ki so bile od nasprotne strani tudi sprejete in tako je pretekli ponedeljek prispel v Trst gospod Mitja Vošnjak, ki je prvi jugoslovanski poveljni generalni konzul v Trstu. Mitja Vošnjak je po rodu Ptujčan, star je komaj 31 let. Od leta 1941, torej od svojega 18. leta, pa do leta 1945 se je udeleževal v Osvobodilni fronti, nakar je bil, zelo mlad, imenovan za šefa radijske službe v Sloveniji. Leta 1949 je nato prevzel mesto svetnika jugoslovanskega političnega predstavništva na Dunaju, od leta 1950 pa je bil šef urada za zvezo v Celovcu. Letos je postal svetovalec v državnem tajnistvu za zunanje zadeve, od koder je prišel zdaj v Trst.

Odloki gen. komisarja

Vladni komisar je med drugim izdal tudi naslednja dva odloka: Odlok št. 13, s katerim se razveljavlja člen III. odsek 1 razglasa št. 3 ZVU, objavljenega dne 24. junija 1945, ki je predpisoval, da je za vsako izdajanje časnikov ter kakršnih koli tiskovine potrebno pisano dovoljenje ZVU. Odlok št. 17, ki razveljavlja predpise glede vpisov in sezname stal-

nega prebivalstva, ki so bili izdani z ukazoma ZVU št. 219 z dne 29. novembra 1950 in št. 34 z dne 9. februarja 1952, ter vzpostavlja v naši coni v celoti veljavno predpise, ki veljajo glede seznamov stalnega prebivalstva in ukrepov proti priseljavanju v mesta Republike.

Še je čas

V jezikovne tečaje SDZ v Trstu, ulica Machiavelli 22-II je še vedno čas za vpis. Tečaj za spopolnitev v slovensčini je nujno priporočljiv za vse tiste, ki se nameravajo razvzeti za mesta pri javnih uradih, ker bo po statutu potrebno znanje slovensčine v govoru in pisanju. Za prodajalce in prodajalke v trgovinah, za nameščence v obrtnih podjetjih in za druga zasebna zaposlenja po prav tako marsikje koristno korektno znanje slovensčine.

Trst bo zaživel s tesnejšo povezavo s severnimi deželami. Znanje nemščine bo mnogim odpiralo pot do zaposlenja. SDZ prireja dva tečaja: I. za začetnike, II. za tiste, ki jezik nekoliko že poznajo. Kasneje bo SDZ verjetno organizirala tudi tečaj za nemško korespondenco. Znanje francoščine je prav tako zahteva današnjega časa. Na žalost naših srednjih šol še ne poučujejo tega svetovnega jezika.

Vsi, ki se zanimajo za to, kako bi spopolnili in razširili svoje jezikovno znanje, obiščite naše urade. Starost pri učenju jezikov ne igra nobene vloge.

TRŽAŠKI PREPIHI

Srbi nameščenskega kolektiva OF

Prejeli smo iz Nabežine:

Kakor citamo v »Prim. dnevu«, je v petek, na Martinovo, OF obravnavala vprašanje novepečene Slovenske gospodarsko-kulturne zveze. Predvsem je zanimiva prva ugotovitev večine zbranih nameščencev titovskih ustanov — po objavi njih govornih je bilo prisotnih 75 od sto nameščencev, 25 od sto pa posrednih koristnikov — to je odkrito priznanje, da je novo dete zaskrbi otrok OF, eminentno strankarske organizacije. Z drugimi besedami povedano: OF je dežnik, pod katerega se »malhoo« zatečejo tudi druge netitovske gospodarske in kulturne organizacije, ki bi bile rade deležne ukazov in navodil, ki jih bodo delili tovariši Stoka, dr. Mikuletič, Kosmina in dr. Dekleva. Stoka je povedal, »da se ljudje, ki nič ne pomenijo na gospodarskem in kulturnem področju v Trstu in okolici, bojijo, da ne bodo mogli več varati prebivalstva...« V resnici gospod Stoka je na gospodarskem področju zasebnega sektorja vsekakor strokovnjak. Njegov obostoj je zaenkrat zajamčen, četudi bi vse jadranske ribe pokazale figo križnim vodam. Cast, komur čast! Koliko g. Stoka pomeni kulturno, dokazuje njegov sočni besedni zaklad od l. 1945 dalje. Morda je res oplodil z mednarodnim komunističnim volaplom bogastvo dvorišnega naredniškega zmerjanja, in uredniki slovenskega besednega zaklada mu bodo gotovo izkazali potrebno pozornost.

Glede »varanja prebivalstva« pa

ima OF, kakor je to že neštokrat neizpodbitno ugotovila »Demokracija«, neovrgljivo prvenstvo. Samo nekaj zlatih kolajn iz bogate zbirke zaslug OF: Prohibitivna prepoved zaposlitve Slovencev pri ZVU v letih 1945-46; poizkus prepreditve obnove slovenskih domov pri ZVU v letih 1945-47; krivopripišništvo za obrambo STO; Nikdar več pod Italijo! Koliko pa je še drugih odlikovanj v tekmi za varanje prebivalstva, vedo prav tisti junaki OF, ki so strahopetno odklonili javno debato o vseh teh kolajnah in odlikovanjih.

Dr. Mikuletič je ugotovil, da šteje zveza že 28 društev in ustanov s približno 3000 delovnimi člani. V številke se komunistični statističarji po navadi radi ne spuščajo, ker so tvegana zadeva. Mnogo prikladnejši so odstotki. Tudi amnestija na področju B je iz previdnosti segla raje po odstotkih, je že vedela zakaj.

Slovensko gospodarsko združenje, ki ga je ustanovil pok. dr. I. Cok, so titovci pobasali v svojo bisago na podoben način kot narodno imovino v Titovi Jugoslaviji. V tem združenju je res velika večina članov, ki niso komunisti. »Prim. dn.« se je prav pred nekaj dnevi pohvalil, kako so s trgovci opravili na področju B. Ti trgovci verjetno sedaj vedo, kaj jih čaka, če bi se po kakem čudnem naključju tudi tu uveljavili politični cilji OF, to je politični cilji nove Slovenske gospodarsko-kulturne zveze. Kmečka zveza je nastala zaradi potreb dvoletnikov in ne morda iz skrbi za blaginjo kraških skulakov. Vzdržuje jo režimska spretnost. Če si član, boš vozil drva in poljske prideleke z ene strani svoje zemlje domov, če nisi, se boš obrisal pod nosom. Zvestoba komunistu tudi v tej organizaciji cvete, saj se še dobro spominjamo, kako so ob zadnjih volitvah tarnali titovci, da so jih celo rentniki pustili na cedilu.

Obe organizaciji tvorita levji delež »množične« Slovenske gospodarske zveze. Po množični je namreč tovaršem tako strahotno dolg čas. Zdi se nam, da bi dr. Mikuletič ne smel biti ravno ponosen na te množične prikljenjence. Tudi ostala dva vratarja bosta v funkciji odpiranja vrat ostala nezaposlena. Pod kakšno trdko in napisom zbira OF svoje lastne ovčice, to za tržaške Slovence ni nič novega niti zanimivega. Našim ljudem so obljube, prisage, zagotovila in tudi grožnje in pretnje starih ljudi v novi obleki še v tako svežem spominu, da bodo nove ribiške mreže tudi topot ostale prazne. g. Stoka. Ribe so eno, Tržačani, Kraševci in Istrani pa neka čisto druga.

dem so obljube, prisage, zagotovila in tudi grožnje in pretnje starih ljudi v novi obleki še v tako svežem spominu, da bodo nove ribiške mreže tudi topot ostale prazne. g. Stoka. Ribe so eno, Tržačani, Kraševci in Istrani pa neka čisto druga.

Ce so za nekatere postali plačilni mesečni spiski trhli in majavi, naj pač spremeni poklic. Novi statut odpira razne možnosti. V demokratskih organizacijah se ljudje ukvarjajo s politiko, gospodarstvom in kulturo v glavnem izven svojega poklica, naj to izročilo slovenske politične in kulturne preteklosti prevzamejo tudi komunistične organizacije. Potem bo odpadko vsako komolenje za službe in nagrade, odpadla pa bo tudi potreba po vedno novih dokazovanjih aktivističnih delavnosti nameščenskega kolektiva.

SPOROČILO

Zadnjih par tednov se dogaja, da naši naročniki ne prejamejo našega lista v redu ali pa ga sploh ne prejmejo. Temu pa ni kriva uprava, pač pa poštni uradi, ki odvijeno ne poslujejo v redu. Zato prosimo cenjene čitalce, naj nam vse take nerednosti javijo, da ukretno potrebno.

Uprava

HISA Z MALO KMETIJO IN GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM na prodaj v Nabežini. — Naslov v uredništvu lista.

PERZJSKE PREPROGE popravljamo temeljito po najnižjih cenah. — Naslov v upravi lista.

SLOVENEK 46. let želi spoznanje z dekletom primernih let v svrhu ženitve. Pismene ponudbe poslati na upravo lista, ki jih bo poslala interesent.

Odgovorni urednik: Dr. Prof. ANTON DABINOVIC Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK
Dr. STANISLAV PAVLICA
se je preselil v ul. Rittmeyer, 13
in sprejema
od 9. do 13. ter od 17. do 19. ure
Štev. telef. 31-818

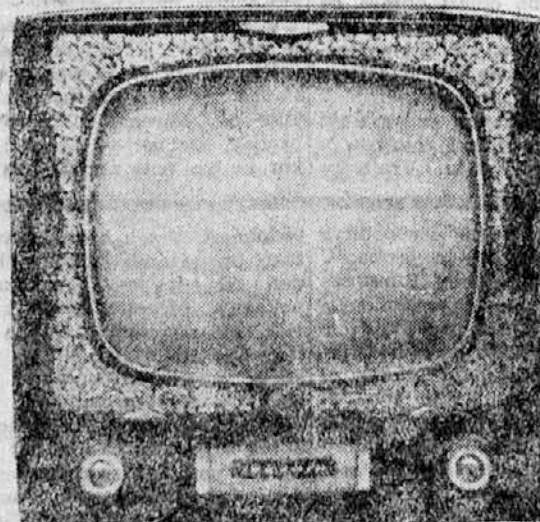
Potne liste in vizume

ter uradne listine, prevode v in iz tujih jezikov, overovljenje uradnih aktov, izpolnjevanje prošelj za potovanje v FLRJ in izročanje Delegaciji v rešitev. — Izposluje v teku dneva anagrafske listine, kot krstni in državljanski list ipd. Vse za majhen honorar

AGENCIJA CELERITAS

TRST - Ul. Machiavelli 13 - Tel. 31-404

Televizija v vsako družino!

Aparati TV 17-21 palcev

PRODAJA NA OBROKE

Neobvezni predujem (najmanj) 5000 lir in po 5000 lir na mesec

Izredne ugodnosti omejene na en mesec časa
TEHNIČNA POMOČ

Velika izbira televizijskih aparatov najboljših italijanskih in inozemskih znamk

RUGGERO ROSSONI

CORSO GARIBOLDI 8

ZA JAVNE LOKALE POSEBNI POPUST!

Darilne pakete

za Jugoslavijo in druge države razpošilja tvrdka

ALASKA

Š. HAVERIC

TRST - ulica S. Lazzaro 13-1
Tel. 35-658

Zajamčeno prvovrstno blago po najugodnejših cenah